

Фінансова природа страхового ризику

- формулювання цілей та актуальності роботи. У сучасних економічних умовах зростає потреба в ефективному страховому бізнесі, який забезпечить безперебійну діяльність учасників економічних відносин, зростання інвестиційної діяльності та надасть загальний благодійний вплив на економіку країни.

Український страховий ринок почав свій розвиток в 1992 році, і до теперішнього часу все більше набуває рис інструменту, що забезпечує ефективний захист майнових інтересів громадян і організацій від природних, техногенних, економічних та інших ризиків, соціально-економічну стабільність і безпеку, розвиток підприємництва. Крім того, страхування є однією з найбільш динамічно розвиваються сфер українського бізнесу.

В останні роки відбувається досить швидкий розвиток страхування, що виражається у високих темпах зростання надходжень страхових внесків - в основному за рахунок збільшення частки добровільного страхування, що у свою чергу говорить про підвищення інтересу учасників економічних відносин до страхового захисту.

Разом з тим, не можна не відзначити те, що страховий ринок розвинений в недостатній мірі і далеко не повною мірою забезпечує надання страхових послуг, пов'язаних із захистом майнових інтересів суб'єктів економічних відносин в Україні. Основними причинами недостатнього розвитку страхового ринку є обмеженість платоспроможного попиту на страхові послуги і, як наслідок цього, відсутність реальних економічних можливостей для страхувальників до укладання договорів страхування; відсутність системи заходів щодо вдосконалення законодавства про податки і збори в сфері ринку страхових послуг; недовіру українського страхувальника до фінансових інститутів у цілому і до страховиків зокрема; нерозвиненість національного перестраховального ринку; інформаційна закритість ринку страхових послуг, що створює проблеми для потенційних страхувальників у виборі стійких страхових організацій; недосконалість правового та організаційного забезпечення державного страхового нагляду та інше. Відчувається недостатність юридичних основ страхування: невідповідність деяких законів України та положень Кабінету Міністрів Цивільному кодексу, відсутність необхідних законів і положень про страхові компанії, інвестиції, про взаємне страхування, обов'язкове страхування держслужбовців, державного майна та інше.

- стилий виклад основного матеріалу дослідження. Одним з важливих проявів ринкової економіки є зміна відносин власності, яке передбачає надання суб'єкту підприємництва не тільки права розпоряджатися своєю власністю в особистих інтересах, але і перекладання на нього відповідальності за зміст майна та результати господарської діяльності, що, безумовно, підвищує потреба в страховому захисті. В умовах ринкової економіки страхування бере участь у вирішенні проблем освіти, надання медичних послуг, пенсійного забезпечення, розширюючи таким чином спектр страхових послуг, в яких об'єктивно зацікавлене суспільство.

За своєю природою страхування покликане забезпечувати безперебійну діяльність учасників економічних відносин, зокрема і стабілізувати економіку країни в цілому, разом з тим страхова діяльність у своєму класичному вигляді не передбачає отримання великих прибутків. Але для того, щоб вистояти в умовах жорсткої конкуренції, породженої ринковою економікою, страхові організації зобов'язані досягати позитивних фінансових результатів.

Позитивний фінансовий результат (прибуток) діяльності страхових компаній дозволяє не тільки вистояти в конкуренції, забезпечуючи стійку діяльність страховика, а й впливає на підвищення довіри до страхування з боку суб'єктів економічних відносин, наслідком чого є благодійний вплив страхового бізнесу як на фінансовий стан суб'єктів ринку зокрема, так і на економіку країни в цілому.

В Україні традиційно фінансовий результат діяльності страхової організації називають «фінансовим», але по своїй суті він технічний результат, тому що він значною мірою визначається ризиковою ситуацією поточного року, а не фінансовими чинниками.

Недостатньо високий рівень розвитку страхового ринку України є наслідком не зовсім стабільної економіки країни. Такий стан національного страхового ринку говорить про незавершеність проведення економічних програм, пов'язаних зі зміною фундаментальних економічних відносин у суспільстві. З цього випливає, що страховий ринок не може випереджати у розвитку економіку країни, але і відставати не можна, так як це згубно впливає на умови

діяльності учасників економічних відносин як на мікро-, так і на макрорівні. У зв'язку з цим, страховий ринок має розвиватися адекватно розвитку економіки країни. В силу перерахованих вище причин, а так само у зв'язку з відсутністю чіткості в регулюванні фінансових потоків, характерних для діяльності страхової організації в умовах ринкової економіки, в українських страховиків є більше можливостей для спотворення фінансового результату, ніж у страховиків в країнах з розвинутою ринковою економікою і сильним страховим ринком. Іншими словами - чинна методика формування фінансового результату в страхових організаціях дозволяє «йти» від оподаткування, але не дає можливості достовірно оцінити фінансову стійкість організації. За фінансовим результатом у деяких страхових організаціях немає реального економічного змісту. Це означає, що цифри, надані страховиками у фінансовій звітності, іноді не мають нічого спільного з реальним фінансово-економічним станом організації.

Крім того, практика розвитку страхової справи в Україні виявила тенденцію переорієнтовки страхової діяльності у бік використання нецивілізованих методів ведення страхування замість створення умов для професійної страхового захисту суб'єктів ринку. Таке явище завдає відчутної шкоди як економіці страхової організації, так і економіці країни, зводить роботу страховика до однієї єдиної мети - отримання прибутку (не облікованої у звітності), що суперечить суті страхування як економічної категорії і перешкоджає розвитку страхового ринку.

При такій ситуації в страховому бізнесі в ряді випадків грубо порушуються цілком обґрунтовані інтереси страхувальників, органів нагляду, акціонерів, партнерів і т.п.

Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є розробка такої методики формування фінансового результату, яка дозволила б визначити фінансовий результат страхової організації з точністю, необхідної для здійснення фінансового контролю за діяльністю страхової компанії з боку всіх зацікавлених учасників ринку. Методика повинна бути заснована відповідно до кругообігом коштів страхової компанії та з урахуванням усіх факторів, що впливають на його формування. Важливо відзначити, що фінансовий результат діяльності страхової компанії - це поняття, що має самостійне економічний зміст, який не повинен спотворюватися у процесі визначення фінансового результату.

У фінансовій науці, ризик - поняття, що має відношення до людських очікуванням настання подій. Тут воно може позначати потенційно небажаний вплив на актив або його характеристики, що може бути результатом деякого минулого, теперішнього або майбутнього події. У повсякденній використанні, ризик часто використовується синонімічно з імовірністю втрати або погрози.

У професійних оцінках ризику, ризик зазвичай комбінує ймовірність наступаючого події з впливом, яке воно могло б справити, а також з обставинами, які супроводжують наступ цієї події. Однак там, де активи оцінюються ринком, ймовірності та впливу всіх подій інтегрально відображаються в ринковій ціні, і ризик тому настає тільки від зміни цієї ціни; це - один із наслідків теорії оцінювання Блека-Шоулса. З точки зору RUP (Rational Unified Process) ризик - діючий / розвивається чинник процесу, що володіє потенціалом негативного впливу на хід процесу.

Історично теорія ризиків пов'язана з теорією страхування та актуарними розрахунками. В даний час теорія ризиків розглядається як частина крізісології-науки про кризи.

Серед заповнила теоретичну літературу різноманіття визначень економічного ризику можна виділити 3 найбільш поширених, типових, базових, і, в певному сенсі, класичних підходу. Ризик (тобто можливість відхилення розвитку подій від очікуваного варіанту) може бути класифікований як економічний виходячи з:

підходу "за природою джерела ризику", тобто як ризик, що виникає в ході зміни економічних факторів,

підходу "за природою впливу", тобто як ризик, що впливає на економічне становище, і загального підходу, тобто як ризик, що виникає в ході економічної діяльності.

Вибір підходу, безумовно, повинен диктуватися цілями аналізу. Для більшої частини економічних додатків найбільш ефективним є перший варіант, що дозволяє класифікувати ситуацію невизначеності на рівні ризик-факторів, і виключає з розгляду вплив екзогенних позаекономічних чинників.

Широка категорія ризиків неекономічній природи, що мають прямі економічні наслідки, так само як і економічні ризики, що впливають на соціальні та політичні процеси, може бути коректно розглянута лише в рамках комбінованого аналізу, з залученням інструментарію суміжних областей. Так, наприклад, якщо у випадку тимчасового припинення ліцензії на банківську

діяльність можлива економічна оцінка виникли внаслідок вимушеної перерви в роботі збитків, то нанесений репутації фінансової установи збиток в рамках економічного інструментарію може лише констатовано.

У своєму всеосяжному охопленні життєдіяльності сучасного суспільства економічний ризик як об'єкт імовірнісної природи, висловлюючись математичною мовою, завжди неотрицателен. В абсолютній більшості випадків відсутність ризику - не більше, ніж непрофесійна ілюзія, на жаль, досить широко поширена. Стандартно іменовані в економічній теорії та практиці як "без ризикові активи" державні цінні папери несуть в собі цілий комплекс ризиків, що включає краї нові, ринкові, операційні та інші ризики. Дає, як це прийнято вважати, "абсолютну гарантію" страховий поліс, всього лише змінює природу ризику, переводячи його в кредитний ризик на страхову компанію.

При цьому важливою особливістю економічних ризиків є системний ефект замкнутого кола: в умовах взаємозалежності всіх елементів економічної системи прийняття одним суб'єктом економічних відносин підвищених ризиків збільшує загальний системний ризик. Таким чином, зміна рівня економічних ризиків стає важливим суспільно-політичним фактором.

В умовах тісної взаємозалежності забезпечують функціонування економіки процесів, а також посередницької ролі фінансового сектору виділення фінансових ризиків у рамках економічних досить умовно як на рівні макроекономіки, так і на рівні кількісного вираження ризиків і їх наслідків. Класифікація таких подій, як банкрутство, тобто фінансова неспроможність внаслідок неефективної організації виробництва, втрати внаслідок несприятливої зміни цін на сировину і т.п. в значній мірі суб'єктивна. Залежно від цілей аналізу можливо і практикується поділ економічного ризику на фінансовий і комерційний (підприємницький), або ототожнення цих понять. За аналогією з економічними ризиками в цілому, з метою фінансового аналізу представляється кращим виділення фінансових ризиків за природою джерела, що формує визначення фінансових ризиків як ризиків, що виникають внаслідок діяльності на фінансових ринках.

За своєю природою впливає з невизначеності, ризик створює двоїсті поєднання факторів. Так, високі суверенні ризики розвиваються економічних систем визначають рівень прибутковості їхніх боргових зобов'язань, сприяючи залученню інвесторів та розвитку ринків цінних паперів (з відповідним розвитком банківського сектора, фінансової інфраструктури тощо). Зазвичай негативно сприймається ризик інфляції в ряді випадків створює співвідношення внутрішнього валютного курсу і паритету купівельної спроможності національної валюти, вигідне для вітчизняних виробників.

- література, яка використовувалась.

1. Глущенко В. В. Введение в кризисологию. Финансовая кризисология. Антикризисное управление. — М.: ИП Глущенко В. В., 2008. — 88 с. — ISBN 978-5-9901406-2-2
2. А.И. Орлов Менеджмент Учебник. М.: Издательство "Изумруд", 2003 – 65 с.
3. М. А. Рогов. "РИСК-МЕНЕДЖМЕНТ" Учебник. М., 2004 – 96с.